

בש"פ 2861/18 - הסינגוריה הציבורית נגד אילנה ראדה, מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2861/18

לפני:

כבוד הרשם גלעד לובינסקי זיו

המבקשת:

הסינגוריה הציבורית

נ ג ד

המשיבים:

1. אילנה ראדה
2. מדינת ישראל

בקשה להארכת מועד להגשת עתירה לדין נוסף

החלטה

1. לפניי בקשה להארכת מועד להגשת עתירה לדין נוסף על פסק דינו של בית משפט זה מיום 26.3.2018 בבש"פ 4073/17.
2. פסק הדין עוסק בספיח לפרשת הרצח של תאיר ראדה ז"ל. בית המשפט המחוזי דחה את בקשת אם המנוחה, היא המשיבה 1 (להלן: ראדה), להשיב לידיה חפצים מסוימים של המנוחה שנתפסו במסגרת החקירה וההליך. על החלטה זו הגישה המשיבה 1 ערר. בגדר הערר התעוררה סוגיה כבדת משקל ובעלת השלכות נרחבות בכל הנוגע להתנהלותן של הרשויות: האם נושא השמירה על חומרי חקירה ומשפט חפציים מוסדר על ידי חוק הארכיונים, התשט"ו-1955 (להלן: חוק הארכיונים) והתקנות שהותקנו מכוחו; או שמא על ידי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: הפסד"פ).
3. נוכח חשיבותו של העניין, ביקשה הסינגוריה הציבורית להצטרף להליך כ"ידיד בית המשפט". אף שלא ניתנה החלטה מפורשת

בעניין צירופה של הסניגוריה הציבורית להליך, הרי שאין חולק כי הלכה למעשה בית המשפט התייחס לסניגוריה הציבורית כאל "ידיד בית המשפט"; ובין היתר אפשר לה לטעון את טענותיה, הן בכתב והן בעל פה, ואף דן בטענות אלה במסגרת פסק הדין (ראו פסקה 7 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית). ודוק: הסניגוריה הציבורית היא הצד היחיד אשר החזיק בגישה לפיה הסוגיה של שמירת חומרי חקירה ומשפט חפציים מוסדרת באופן בלעדי על ידי חוק הארכיונים.

4. בסופו של יום ולאחר דיון מקיף, הכריע בית המשפט כי "במצב המשפטי הנוכחי, המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית לשמירת חפצים שנתפסו לצורך הליך פלילי - הן הוראות הפסד"פ, כאשר לפי סעיף 36 לפסד"פ, ההחלטה לגבי חפץ שהוגש כראיה, נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט" (פסקה 45 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית). בית המשפט המשיך וציין כי התוצאה אליה הגיע "מהווה שינוי של הפסיקה ששררה עד עתה, אשר עסקה ברובה בהחלטות הנוגעות למשפטים חוזרים" (פסקה 50 לפסק הדין). לאחר ההכרעה העקרונית, דן בית המשפט ביישומה על המקרה הקונקרטי וקבע כי בנסיבות העניין אין מקום להשבת החפצים התפוסים לידיה של ראדה.

5. פסק הדין ניתן כאמור ביום 26.3.2018. הבקשה להארכת מועד מטעם הסניגוריה הציבורית הוגשה ביום 10.4.2018, היינו בתוך סד הזמנים להגשת ההליך, ובגדרה ציינה הסניגוריה הציבורית כי הארכה מתבקשת בשים לב לכך שחג הפסח חל בתוך פרק הזמן (הקצר) להגשת העתירה לדיון נוסף.

6. המדינה התנגדה לבקשת הארכה, וזאת בטענה אחת בלבד: כי נוכח הוראתו של סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט), המגבילה את הרשות להגיש עתירה לדיון נוסף ל"כל בעל דין"; ובשים לב למעמדה של הסניגוריה הציבורית כ"ידיד בית משפט" - היא אינה רשאית להגיש עתירה לדיון נוסף. בהמשך הדרך הגישה המדינה, בהתאם להחלטתי, התייחסות משלימה בגדרה הדגישה כי הליך הדיון הנוסף לא נועד לצורך הכרעה בסוגיות תיאורטיות שאין בהן כדי להשפיע על זכויות הצדדים לסכסוך, וטענה כי בנתון זה יש כדי לתמוך בעמדתה לפיה הסניגוריה הציבורית אינה רשאית להגיש עתירה לדיון נוסף.

7. בהתייחסה לטענת המדינה ציינה הסניגוריה הציבורית, בין היתר, כי שיקולים לשוניים ותכליתיים כאחד מצדיקים לראות ב"ידיד בית משפט" אשר נטל חלק פעיל בהליך המקורי, משום "בעל דין" הרשאי להגיש עתירה לדיון נוסף בהתאם להוראת סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט. לעניין זה הדגישה הסניגוריה הציבורית כי עיקר הדגש בהליך הדיון הנוסף מושם על פיתוח הדין ועל השלכותיה הרחוביות של ההלכה שנפסקה, ולא על עניינם הפרטני של הצדדים העומדים לפני בית המשפט. עוד הדגישה הסניגוריה הציבורית את התפקיד המרכזי אותו מילאה בהליך המקורי, ואת העובדה שהלכה למעשה היא הגורם היחיד שיש לו עניין לבקש דיון נוסף בשאלה העקרונית שהוכרעה בפסק הדין. הסניגוריה הציבורית הוסיפה וציינה כי אין לראות בה משום "ידיד בית משפט" רגיל, בהיותה גוף המייצג את האינטרסים של מרבית החשודים והנאשמים במשפט הפלילי בישראל.

8. ראדה, מצדה, הודיעה כי אינה מתנגדת לבקשת הארכה, ובד בבד ביקשה ליתן גם לה ארכה דומה להגשת עתירה לדיון נוסף. משבקשת הארכה מטעם ראדה הועלתה באופן לקוני וללא פירוט, ובשים לב להתנגדותה של המדינה אף לבקשתה של ראדה, אפשרתי לראדה להגיש בקשת ארכה מתוקנת אשר תהא סדורה ומפורטת. במסגרת הבקשה המתוקנת אשר הוגשה ביום

18.6.2018 נטען כי הארכה מתבקשת בשל מצבו הבריאותי של בא כוח ראדה, וכי העתירה לדיון נוסף אותה מעוניינת ראדה להגיש אינה מכוונת כנגד ההכרעה העקרונית בפסק הדין אלא כנגד אופן יישומה במקרה הקונקרטי. בתשובתה לבקשת הארכה המתוקנת מטעם ראדה, שבה המדינה והביעה התנגדות למתן ארכה (הסניגוריה הציבורית ציינה כבר בשלב מוקדם כי אינה מתנגדת לבקשת הארכה מטעם ראדה).

9. סוגית זכאותו של מי שהיה "ידיד בית משפט" בהליך המקורי להגיש עתירה לדיון נוסף, מעוררת שאלות שונות (לעניין זה ראו בין היתר: דנ"א 7398/08 עיריית ירושלים נ' שירותי בריאות כללית, פסקאות 23-24 לחוות דעתו של כב' הנשיא א' גרוניס (14.4.2015); יגאל מרזל, סעיף 18 לחוק יסוד: השפיטה - "דיון נוסף" בדיון הנוסף ספר דורית ביניש 181, 228-229 (קרן אזולאי, איתי בר-סימן-טוב, אהרן ברק ושחר ליפשיץ עורכים, 2018). לעניין המוסד של "ידיד בית משפט" ראו, מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529 (1999); להרחבה ראו גם, ישראל דורון ומנאל תותרי-ג'ובראן, לידתו והתפתחותו של 'ידיד בית-משפט' ישראלי עלי משפט ה 65 (2006)). לאחר ששקלתי בדבר והבאתי בחשבון את העובדה שבגדרי ההליך המקורי פתח בית משפט זה את שערו בפני הסניגוריה הציבורית ואפשר לה ליטול חלק מרכזי בהליך; ובשים לב גם לחשיבות ההלכה שנקבעה והשלכותיה על הסניגוריה הציבורית כמי שאמונה על ייצוג נאשמים וחשודים - סבורני כי לא יהיה זה נכון שרשם בית משפט זה ימנע מן הסניגוריה הציבורית להגיש עתירה לדיון נוסף על פסק הדין. כך, מבלי להכריע בטענה שהועלתה על ידי המדינה בעניין זה.

אשר על כן, ובשים לב לכך שבקשת הארכה הוגשה בתוך המועד הקבוע בדיון ולכך שהמדינה לא העלתה טעם מבורר נוסף המצדיק את דחיית הבקשה, החלטתי להיעתר לבקשת הארכה ולאפשר לסניגוריה הציבורית להגיש עתירה לדיון נוסף תוך פרק זמן קצוב.

10. באשר לבקשת הארכה מטעם ראדה: כאמור, בקשה זו הועלתה באופן אגבי ולקוני במסגרת התשובה לבקשת הארכה מטעם הסניגוריה הציבורית. בהמשך הוגשה בקשת ארכה מתוקנת ומפורטת יותר. אף שמוכן אני להימנע מלזקוף קשיים אלה לחובתה של ראדה, אין בידי להיעתר לבקשה. זאת, מן הטעם שסיכוייה הלכאוריים של העתירה לדיון נוסף אותה חפצה ראדה להגיש - והצפויה לעסוק כאמור אך ביישום הקונקרטי של ההלכה שנפסקה - נחזים להיות נמוכים ביותר.

11. התוצאה היא שהבקשה להארכת מועד מטעם הסניגוריה הציבורית מתקבלת, כך שהיא תהיה רשאית להגיש את העתירה לדיון נוסף עד ליום 2.9.2018. הבקשה להארכת מועד למטעם ראדה נדחית.

ניתנה היום, ג' באלול התשע"ח (14.8.2018).

גלעד לובינסקי זיו, שופט
ר ש ם